

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **S. M.**, zastoupeného JUDr. Vítem Vohánkou, advokátem se sídlem Na Zámecké 457/5, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2007, č. j. 2007/47897-212, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 6. 2009, č. j. 4 Cad 60/2007 – 78,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci stěžovatele JUDr. Vítu Vohánkovi, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 1600 Kč. Odměna mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil proti rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městského soudu“) ze dne 23. 6. 2009, sp. zn. 4 Cad 60/2007 – 78 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2007, č. j. 2007/47897–212 (dále jen „napadené rozhodnutí“).

Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje, odboru sociálních věcí (dále také jen „krajský úřad“) ze dne 27. 6. 2007, č. j. KUOK 69538/2007, kterým nebyla povolena obnova řízení ve věci

odnětí dávky pomoci v hmotné nouzi – doplatku na bydlení. V odůvodnění žalovaný uvedl, že stěžovatel podal odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí Městského úřadu v Zábřehu, odboru sociálního a zdravotního (dále jen „MěÚ v Zábřehu“) ze dne 3. 4. 2007, č. j. 9525/2007/ZAB, kterým byla stěžovateli odňata dávka pomoci v hmotné nouzi – doplatek na bydlení z důvodu, že po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení příjem společně posuzovaných osob spolu s příspěvkem na živobytí společně posuzovaných osob převyšuje nebo je shodný s částkou živobytí společně posuzovaných osob. Krajský úřad v odvolacím řízení toto rozhodnutí zrušil a řízení zastavil, neboť napadené rozhodnutí bylo vydáno, aniž by bylo v této věci zákonem stanoveným způsobem zahájeno správní řízení. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel návrh na povolení obnovy řízení. Žalovaný vyložil ustanovení § 100 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a dovodil, že žádný z tam uvedených důvodů nebyl naplněn, a proto nemohlo být návrhu stěžovatele vyhověno.

V žalobě proti napadenému rozhodnutí stěžovatel namítal, že v hmotné nouzi byla dvěma osobám odeprána práva na doplatek na bydlení. Poukázal přitom na čl. 36 odst. 2, 3, 4 Listiny základních práv a svobod. Tvrdil, že po zaplacení nákladů na bydlení zůstane dvěma osobám v hmotné nouzi 1200 Kč. Navrhl zrušení napadeného rozhodnutí i zrušení předcházejícího rozhodnutí v této věci.

Napadeným rozsudkem městský soud zamítl žalobu proti napadenému rozhodnutí žalovaného a nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. O věci samé nařídil jednání, k němuž se ovšem stěžovatel nedostavil, i když byl řádně předvolán. Městský soud neshledal žádné důvody pro odročení jednání, a proto jednal v nepřítomnosti stěžovatele za účasti jeho právního zástupce a účasti zástupce žalovaného. Městský soud provedl důkaz správním spisem žalovaného a konstatoval, že k návrhu na obnovu řízení ve věci nesprávného posouzení nároku stěžovatele na příspěvek na bydlení stěžovatel přes výzvu žalovaného nedoplnil důvody pro obnovu řízení. Městský soud dále vyložil ustanovení § 100 odst. 1 správního řádu z hlediska tam upravených podmínek obnovy řízení. Ze žádosti o obnovu řízení ze dne 31. 5. 2007 městský soud zjistil, že stěžovatel takové skutečnosti neuvedl. Stěžovatel v tomto návrhu pouze poukázal na částku, která zbývá dvěma osobám (tzn. stěžovateli a jeho manželce) po zaplacení plateb za bydlení a dalších doplateků na měsíc. Skutečnosti odůvodňující obnovu řízení ve smyslu § 100 odst. 1 správního řádu neuvedl ani poté, co byl k doplnění žádosti vyzván. Městský soud neshledal v postupu krajského úřadu ani v postupu žalovaného žádné pochybení, pokud jde o právní posouzení této věci. Městský soud poukázal na to, že rozhodnutí, které bylo předmětem stěžovatelova návrhu na obnovu řízení, bylo rozhodnutím procesním, jímž krajský úřad na základě stěžovatelova odvolání zrušil rozhodnutí krajského úřadu a řízení zastavil, protože v odvolacím řízení zjistil, že došlo k pochybení spočívajícím v tom, že MěÚ Zábřeh ve věci rozhodl, aniž by předtím zahájil řízení. Jelikož stěžovatel v návrhu na obnovu řízení ani v doplnění tohoto návrhu neuvedl skutečnosti, pro něž lze řízení obnovit ve smyslu správního řádu, postupoval krajský úřad správně, pokud stěžovatelovu žádost o obnovu řízení zamítl. V podaném odvolání proti napadenému rozhodnutí žalovaného stěžovatel rovněž neuvedl skutečnosti, které by odůvodňovaly obnovu řízení, a proto ani žalovaný nemohl postupovat jinak, než stěžovatelovo odvolání zamítnout a rozhodnutí krajského úřadu potvrdit. Dále městský soud konstatoval, že ani v podané žalobě stěžovatel neuvedl skutečnosti, které by byly důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí. Stěžovatel

poukazoval na svou sociální situaci a na částku, která mu zbývá po úhradě nákladů na bydlení a doplateků. Městský soud neshledal, že by v řízení před žalovaným nebo správním orgánem prvního stupně byla porušena stěžovatelova procesní práva a ustanovení o řízení před správními orgány. Pokud stěžovatel odkazoval bez jakékoliv konkretizace nebo upřesnění na jednotlivá ustanovení Listiny, pak městský soud uvedl, že z jejich pouhého výčtu nelze dovodit, že k jejich tvrzenému porušení došlo. Na základě uvedených důvodů městský soud žalobu zamítl.

V kasační stížnosti podané prostřednictvím advokáta JUDr. Jana Běbra a doplněné prostřednictvím ustanoveného zástupce JUDr. Víta Vohánky stěžovatel uvedl, že žádá zrušit napadený rozsudek, který byl vydán v jeho nepřítomnosti. Podle jeho názoru městský soud neplní právní názor a závazné pokyny Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel uvádí, že napadá rozsudek v celém rozsahu z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Namítl, že správní orgány prvního i druhého stupně a stejně tak i žalovaný celou věc nesprávně právně posoudily a řádně se jí nezabývaly. Obě rozhodnutí nesplňují podle jeho názoru náležitosti správního rozhodnutí, neboť nejsou řádně odůvodněna, neuvádí důkazy ani jiné skutečnosti, o něž se opírají. Stěžovatel dále připomněl, že od 1. 12. 2003 nemá žádné příjmy, nemá žádný majetek či úspory a nachází se ve stavu hmotné nouze. Kromě toho též namítl, že mu bylo v řízení před městským soudem odepřeno právo na veřejné projednání věci a nemohl se k celé záležitosti před soudem vyjádřit. Z uvedených důvodů navrhl stěžovatel zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný nepodal ke kasační stížnosti žádné vyjádření.

Ze správního a soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení věci:

Ve správním spisu žalovaného je založeno rozhodnutí krajského úřadu ze dne 8. 6. 2007, č. j. KUOK 57309/2007, jímž bylo zrušeno prvoinstanční rozhodnutí Městského úřadu v Zábřehu, odboru sociálního a zdravotního, ze dne 3. 4. 2007, jímž byla stěžovateli odňata dávka pomoci v hmotné nouzi – doplatek na bydlení a řízení v této věci bylo zastaveno. Důvodem pro zrušení tohoto rozhodnutí byla skutečnost, že MěÚ v Zábřehu zahájil řízení o odnětí dávky, aniž by v této věci bylo stanoveným způsobem zahájeno správní řízení. Proto krajský úřad prvoinstanční rozhodnutí zrušil a řízení o odnětí dávky zastavil.

Z návrhu stěžovatele na obnovu řízení proti rozhodnutí krajského úřadu ze dne 31. 5. 2007, č. j. KUOK 57309/2007, vyplývá, že stěžovatel požadoval povolení obnovy řízení s tím, že jeho manželka nemá existenční minimum a on sám nemá vůbec žádné prostředky. Dále tvrdil, že jeho děti nemají nájemní smlouvu a bydlí v domě od narození. Příspěvek na bydlení podle jeho názoru není započitatelným příjmem pro existenční a životní minimum. Pro dvě osoby stěžovateli a jeho manželce zůstává po odečtení poplatků za energie a doplatky 1272 Kč.

Krajský úřad vyzval stěžovatele přípisem ze dne 14. 6. 2007 k odstranění vad žádosti a poučil ho o tom, že pokud vady nebudou odstraněny, bude jeho žádost zamítnuta. Na to stěžovatel zareagoval přípisem, v němž pouze zopakoval své námitky v tom smyslu, že po odečtení nákladů na bydlení nemá jeho manželka existenční minimum a on sám nemá vůbec nic.

Krajský úřad následně zamítl stěžovatelovu žádost o obnovu řízení rozhodnutím ze dne 2. 7. 2007, č. j. KUOK 69538/2007. V odůvodnění uvedl, že správní řízení, které stěžovatel žádá obnovit, bylo vedeno ve věci jeho odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Zábřeh, odboru sociálního a zdravotního, ze dne 3. 4. 2007, č. j. 9525/2007/ZAB, jímž byla stěžovateli od 1. 2. 2007 odňata dávka pomoci v hmotné nouzi – doplatek na bydlení. Krajský úřad v odvolacím řízení prvoinstanční rozhodnutí o odnětí dávky zrušil a řízení zastavil, neboť prvoinstanční rozhodnutí bylo vydáno, aniž by bylo v této věci zákonem stanoveným způsobem zahájeno správní řízení. Jelikož žádost stěžovatele ani její doplnění neobsahovalo žádné skutečnosti, pro něž by bylo možno odvolací řízení obnovit, nemohlo být jeho žádosti vyhověno, neboť nebyl naplněn ani jeden z důvodů pro obnovu řízení.

Z doručanky založené na č. l. 65 soudního spisu je patrné, že stěžovatel byl k nařízenému jednání městského soudu řádně předvolán. Dále je zde založena žádost stěžovatele ze dne 12. 6. 2009, v níž stěžovatel požádal o odročení jednání z důvodu „překážky na straně soudu“, který neplní pokyny jeho advokáta JUDr. Víta Vohánky a závazný právní názor Nejvyššího správního soudu. Z protokolu o jednání ze dne 23. 6. 2009 vyplývá, že městský soud se zabýval touto žádostí a že zástupce stěžovatele byl při jednání přítomen a upřesňoval důvody, pro něž by mělo být žádosti vyhověno. Konkrétně uvedl, že žádost může znamenat, že stěžovatel by potřeboval konzultaci před jednáním. Městský soud nakonec dospěl k závěru, že je možno pokračovat v jednání bez přítomnosti stěžovatele.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

Nejvyšší správní soud kvalifikoval vznesené kasační námitky pod důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), d) s. ř. s. V první řadě se Nejvyšší správní soud zabýval stěžovatelovou námitkou, že mu bylo odepráno právo na veřejné projednání věci a nemohl se k celé záležitosti před soudem vyjádřit, což je námitka směřující ke kasačnímu důvodu spočívajícímu v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.).

Podle ustanovení § 49 odst. 3 s. ř. s. platí, že „*neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50*“. Podle ustanovení § 50 platí, že „*z důležitých důvodů může být jednání odročeno. Soud může odročit jednání též tehdy, jestliže to účastníci shodně navrhnou*.“

Jak Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil, městský soud stěžovatele k jednání řádně předvolal, avšak ten se z účasti na jednání písemně omluvil a požádal o odročení. Tuto žádost však nezduvodnil žádným tvrzením, které by bylo možno kvalifikovat podle citovaného § 50 s. ř. s., tedy „důležitým důvodem“. Stěžovatel pouze tvrdil, že se jedná o „překážku na straně soudu“ a že „soud neplní pokyny jeho zástupce JUDr. Víta Vohánky, ani závazný právní názor Nejvyššího správního soudu“. Pokud zástupce stěžovatele při jednání tyto důvody konkretizoval v tom smyslu, že stěžovatel potřebuje konzultaci před jednáním, pak nelze než konstatovat, že takovému tvrzení nic nenasvědčuje. Stěžovatelem uvedené důvody nejsou totiž pro posouzení dané procesní otázky vůbec relevantní. Z protokolu o jednání rovněž vyplývá, že žalovaná se ke stěžovatelově návrhu na odročení jednání nepřipojila, naopak sama navrhla jednat v jeho nepřítomnosti. Odročení je institutem založeným na soudcovském uvážení, které je limitováno zákonem stanovenými podmínkami (důležité důvody, shodný návrh účastníků). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v dané věci nebyl dán žádný z uvedených důvodů, pro něž by měl městský soud jednání odročit, a proto městský soud nepochybil, pokud jednal a rozhodoval bez přítomnosti stěžovatele.

Ohledně samotného právního posouzení věci městským soudem (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.) Nejvyšší správní soud uvažil takto: Stěžovatel se domáhal povolení obnovy odvolacího řízení ve věci odnětí dávky pomoci v hmotné nouzi – doplatku na bydlení, přičemž Nejvyšší správní soud považuje za nutné zdůraznit, že stěžovateli bylo v tomto řízení vyhověno, prvoinstanční rozhodnutí o odnětí doplatku na bydlení bylo zrušeno a řízení jako takové zastaveno. Stěžovatel se však přesto – zřejmě v důsledku chybného pochopení své právní situace – domáhal povolení obnovy řízení, a to na základě stejných argumentů, které vznesl již v odvolacím řízení a které se týkaly jeho nepříznivé majetkové a sociální situace. Podle ustanovení § 100 odst. 1 správního řádu platí, že „*řízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci se na žádost účastníka obnoví, jestliže a) vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo b) bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno, a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování*.“ Dále je správní orgán rovněž povinen podle ustanovení § 100 odst. 4 správního řádu rozhodnout o obnově řízení z moci úřední též v případě, že rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem, a některé další důvody pro obnovu řízení jsou obsaženy ve zvláštních zákonech.

Obnova řízení je tedy nárokovým mimořádným opravným prostředkem za splnění zákonných podmínek vymezených zákonem. Proti rozhodnutí o zamítnutí povolení obnovy řízení je přípustné odvolání a proti rozhodnutí o odvolání je, dle judikatury, přípustná žaloba ke správnímu soudu (viz např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 10. 1998, č. j. 6 A 24/97 - 23, dále také nález Ústavního soudu ze dne 13. 6. 1997, sp. zn.

IV. ÚS 366/96, publikováno ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS pod č. 78/1997). Je však na žadateli o povolení obnovy řízení, aby naplnění důvodů obnovy prokázal, či je alespoň tvrdil, resp. aby skutečnosti odůvodňující obnovu řízení alespoň označil. Této povinnosti však stěžovatel nedostál, neboť pouze tvrdil, že se mu nedostává finančních prostředků. Jestliže stěžovatel ani ve své žádosti, ani v jejím doplnění příslušné skutečnosti odůvodňující obnovu řízení netvrdil, naopak pouze opakoval obsah svých předchozích žádostí a jiných podání, pak nemohly být naplněny zákonné důvody povolení obnovy řízení podle ustanovení § 100 odst. 1 písm. a), b) správního řádu. Městský soud tedy rozhodl správně, pokud žalobu zamítl jako nedůvodnou, a nedopustil se tak stěžovatelem namítaných pochybení.

Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že pokud bylo řízení o odnětí doplatku na bydlení pravomocně zastaveno, pak návrh na obnovu tohoto řízení nebyl ve prospěch stěžovatele a v dané procesní situaci neměl smysl. Řízení o odnětí dávky bylo odvolacím orgánem z procesních důvodů zastaveno, neboť bylo zatíženo procesní vadou. Pokud stěžovatel zamýšlel dosáhnout nového posouzení své sociální situace a zvýšení přiznané dávky, měl využít možnosti podání žádosti o změnu výše dávky pomoci v hmotné nouzi – doplatku na bydlení (§ 69 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů).

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které mu vznikly. Žalovanému správnímu orgánu, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nelze náhradu nákladů řízení v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat.

Odměnu ustanoveného zástupce stěžovatele Nejvyšší správní soud vyčíslil za dva úkony právní služby po 500 Kč za každý úkon (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a podání doplnění kasační stížnosti ze dne 10. 12. 2009 podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů ve spojení s ustanovením § 9 odst. 2 téže vyhlášky, celkem tedy 1000 Kč), a náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky po 300 Kč za úkon, celkem tedy 1600 Kč. Nejvyšší správní soud nezvýšil vypočtenou odměnu o částku daně z přidané hodnoty, neboť ustanovený zástupce nedoložil platné osvědčení o registraci k placení DPH. Odměna stanovená zástupci stěžovatele tedy činí v celkové výši 1600 Kč a bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2010

JUDr. Petr Průcha
předseda

senátu